

magazín pro zdravý životní styl, www.vimcojim.cz
[O výživě](#) 22. 2. 2018 | Vím, co jím a piju o.p.s.

Živočišné tuky versus rostlinné - které představují větší zátěž pro životní prostředí?

URL článku: magazin/clanky/o-vyzive/Zivocisne-tuky-versus-rostlinne---ktere-predstavuji-vetsi-zatez-pro-zivotni-prostredi__s10010x10837.html

Ve složení mnoha potravin je tolik diskutovaný a zatracovaný palmový tuk. Jaký je rozdíl ekologického profilu u živočišných a rostlinných tuků, konkrétně u výroby másla a margarínů? Jak se věci mají? Zeptali jsme se odborníka.

K článku [Máslo a margarín](#) nám přišel dotaz od zvědavého čtenáře, proč neinformujeme v souvislosti s tuky také o tom, že ve složení margarínů je tolik diskutovaný palmový tuk, jehož výroba a přeprava devastuje naši planetu. Jak se věci mají? Zeptali jsme se autora

člátku, doc. Ing. J. Bráta, CSc.

Můžete porovnat ekologický profil výroby másla a margarínů?

Srovnání ekologického profilu výroby másla a margarínu nebylo předmětem článku. Nicméně k tomuto tématu existují vědecké studie. **Živočišné tuky oproti rostlinným obvykle představují větší zátěž pro životní prostředí.** Vyplývá to mimo jiné ze srovnání reálných výrobků ve 3 evropských zemích (Velká Británie, Německo a Francie)¹. Výrobky obsahují palmový olej a analýza životního cyklu tudíž zahrnuje i jeho dopravu do Evropy.

Z výsledků je patrné, že v ukazatelích spotřeby energie, uhlíkové stopy, využití půdy, acidifikačního² a eutrofizačního³ potenciálu mají margariny a směsný tuk lepší ekologický profil než máslo, horší výsledky má pouze parametr fotochemický smog.

Vnímate palmový olej jako ekologickou zátěž,

kterou bychom měli postupně snižovat?

Palmový olej v potravinách obecně nemusí bezpodmínečně znamenat ekologickou zátěž, pokud se nevypalují pralesy a nezakládají nové plantáže na území rašelinišť. Řada výrobců potravin používá palmový olej z udržitelných zdrojů.

Proti palmovému oleji existují silné mediální tlaky, ale jiným tématům se nevěnuje pozornost. Palma olejná se pěstuje na území 18 milionů hektarů, což představuje jen 0,36 % plochy využívané k zemědělským účelům. Podstatná část této plochy nevznikla na území původních pralesů, ale na pozemcích, které se využívaly k jiným účelům (gumovníky, těžba dřeva apod.), kde poptávka po surovinách klesá, nebo nebyly využívány vůbec. **Kdyby se palmový olej nepoužíval do biopaliv, nemusela by se pěstební plocha vůbec rozšiřovat.**

Jaké další hrozby vidíte v potravinářství, s ohledem na ekologickou zátěž?

O čem se vůbec nemluví, že jen za období let 1990-2010 vzrostla plocha plantáží sóji v jižní Americe z 17 miliónů hektarů na 49 miliónů hektarů, z větší

části na úkor deštných pralesů v Amazonii. To je podstatně větší plocha než, na jaké se dnes celosvětově pěstuje palma olejná. **75 % světové produkce sóji je využito jako krmivo. Průměrný občan EU sní 61 kg sóji za rok, což je podstatně více než je spotřeba palmového oleje.** Jedná se hlavně o nepřímou spotřebu, tedy množství, které bylo využito na krmení hospodářských zvířat. Tlak na rozšiřování pěstební plochy sóji rovněž roste přímo úměrně tomu, jak roste poptávka po živočišných produktech hlavně v rozvojových zemích v souvislosti se zvyšující se životní úrovní místních obyvatel.

Jaké je tedy řešení?

Nemá cenu se předhánět s argumentací, zda k rozšiřování pěstebních ploch na úkor původní vegetace ve prospěch sóji (o níž se skoro nemluví a podobně jako o odlesňování kvůli avokádu nebo kakaovému máslu, kde poptávka po těchto plodinách významně roste a podobných příkladů bychom našli i více) nebo palmy olejná má větší či menší dopady na životní prostředí.

Důležité je, aby se při pěstování zemědělských plodin uplatňovaly zásady udržitelného rozvoje. Zaznamenal jsem pozitivní názorový posun ze strany Koalice proti palmovému oleji. V televizním pořadu odvysílaném v neděli 18. 2. 2018 na ČT2 byla místo různých výzev proti bojkotům palmového oleje

zmíněna myšlenka, **že by Česká republika měla podepsat Amsterdamskou deklaraci.** S tím plně souhlasím. Amsterdamská deklarace zavazuje signatářské státy používat palmový olej jen z udržitelných zdrojů. Zatím tuto deklaraci podepsaly jen státy západní Evropy (Dánsko, Francie, Německo, Holandsko, Velká Británie, Norsko). Česká republika má šanci být první země z bývalého východního bloku. Je otázkou, zda současná politická situace a témata řešená v rámci společnosti to umožní. Povědomí české veřejnosti o udržitelném rozvoji je minimální. Jak vyplývá z průzkumu veřejnosti, 82 % lidí ve věku 35-44 let nikdy neslyšelo o cílech udržitelného rozvoje. Buďme optimisty, že místo vytváření hysterie ve společnosti se setkáme se snahou hledat optimální řešení tak, jak je tomu v západní Evropě.

Zdroje, vysvětlivky:

1. Nilsson K, Flysjö A, Davis J. et al 2010. Comparative life cycle assessment of margarine and butter consumed in the UK, Germany and France. *Int J Life Cycle Assess* 15: 916–926.

2. **Acidifikační potenciál:** indikátor, který odpovídá množství emisí souvisejících s tvorbou kyselých dešťů. Vyjadřuje se v ekvivalentech oxidu siřičitého.

3. **Eutrofizační potenciál:** indikátor, který se vyjadřuje v ekvivalentech

fosforečnanů a souvisí s emisemi do životního prostředí vyvolávajícími nadměrnou tvorbu řas ve vodách.

Copyright © 2023

Vím, co jím a piju, o.p.s., www.vimcojim.cz